

V Bruseli 4. marca 2021
(OR. en)

6645/21

AGRI 102
PHYTOSAN 6

POZNÁMKA

Od:	Predsedníctvo
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Používanie agensov biologickej kontroly (makroorganizmov) proti škodcom rastlín – <i>diskusia o smerovaní</i>

Delegáciám v prílohe zasielame podkladový dokument predsedníctva na účely diskusie o smerovaní v súvislosti s uvedenou témou na zasadnutí Rady („poľnohospodárstvo a rybárstvo“), ktoré sa bude konať 22. a 23. marca 2021.

PODKLADOVÝ DOKUMENT NA TÉMU

„Používanie agensov biologickej kontroly (makroorganizmov) proti škodcom rastlín“

1. Európska zelená dohoda, ktorú Európska komisia predstavila v decembri 2019, je nová stratégia rastu, ktorej cieľom je transformovať EÚ na spravodlivú a prosperujúcu spoločnosť s moderným a konkurencieschopným hospodárstvom, ktoré efektívne využíva zdroje. Zahŕňa kľúčové politiky a opatrenia potrebné na transformáciu hospodárstva EÚ a jeho nasmerovanie na udržateľnejšiu cestu. Ústredným prvkom Európskej zelenej dohody je stratégia „z farmy na stôl“. Komplexne sa venuje výzvam v oblasti udržateľných potravinových systémov. Jej cieľom je najmä výrazne znížiť závislosť od chemických pesticídov, hnojív a antibiotík, riziko s nimi spojené a ich používanie.
2. Podľa Európskej zelenej dohody by sa mali podporovať investície do zelených technológií, udržateľných riešení a nových podnikateľských príležitostí, ktoré môžu stimulovať transformáciu. V tejto súvislosti je ochrana rastlín čoraz dôležitejšia, a to v dôsledku množenia nových škodcov a chorôb a väčších vplyvov bežne sa vyskytujúcich škodcov a chorôb v dôsledku globalizácie a pohybu tovaru a cestujúcich, zmeny klímy a zníženej dostupnosti účinných látok na európskom trhu.
3. Význam zdravia rastlín a dostupnosť účinných, ekologických a bezpečných prostriedkov na boj proti škodcom rastlín pre spotrebiteľov aj užívateľov sú ústrednými otázkami spoločnej politiky ochrany poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a prírodných rezervácií Európskej únie. Preto je dôležité zvážiť alternatívne prístupy na zníženie závislosti od chemických látok. V tejto súvislosti je používanie agensov biologickej kontroly ako súčasti biologickej ochrany základnou zložkou integrovanej ochrany proti škodcom.

4. Členské štáty sa vyzývajú, aby podporovali využívanie integrovanej ochrany proti škodcom alebo ochrany proti škodcom s malou spotrebou pesticídov, ktorých zásady sú zakotvené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2009/128/ES z 21. októbra, ktorou sa ustanovuje rámec pre činnosť Spoločenstva na dosiahnutie trvalo udržateľného používania pesticídov. EÚ harmonizovala právny rámec týkajúci sa uvádzania prípravkov na ochranu rastlín na trh (nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 z 21. októbra o uvádzaní prípravkov na ochranu rastlín na trh). EÚ však nemá harmonizovaný rámec na uvádzanie makroorganizmov, ktoré sa majú používať na biologickú kontrolu škodcov rastlín a ktoré sú vylúčené z rozsahu pôsobnosti uvedeného nariadenia, na trh.
5. Takisto sa uznáva, že zámerné uvoľnenie živého makroorganizmu do životného prostredia na území Únie predstavuje z biologického hľadiska, a to vzhľadom na jeho prirodzený alebo indukovaný potenciál šírenia, potenciálne uvoľnenie na celom území Únie. Každé rozhodnutie by preto malo byť podporené harmonizovanými normami. Niekoľko medzinárodných organizácií, ako napríklad Európska a stredozemná organizácia pre ochranu rastlín (EPPO) alebo Medzinárodný dohovor o ochrane rastlín (IPPC), sprístupnilo medzinárodné normy na posudzovanie rizika a bezpečné používanie agensov biologickej kontroly.
6. V nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1143/2014 z 22. októbra 2014 o prevencii a manažmente introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov sa stanovujú pravidlá zamerané na prevenciu a minimalizovanie introdukcie a šírenia invázných nepôvodných druhov v rámci Únie, a to úmyselného aj neúmyselného, a zmierňovanie ich nepriaznivého vplyvu na biodiverzitu. Toto nariadenie sa nevzťahuje ani na škodcov rastlín, ani na pôvodné druhy či neinvázne nepôvodné druhy a nebolo vypracované na reguláciu prirodzených nepriateľov, antagonistov alebo konkurentov, ani žiadnych iných organizmov používaných na ochranu proti škodcom (agenty biologickej kontroly).

7. V záujme urýchlenia dostupnosti týchto agensov pre poľnohospodárov môže vzájomné uznávanie posúdení rizík vykonávaných jedným členským štátom medzi členskými štátmi zabrániť zdvojovaniu práce, pokiaľ sú príslušné klimatické, environmentálne a poľnohospodárske podmienky dostatočne podobné, čo zároveň poskytuje podobné podmienky na to, aby mohol agens biologickej kontroly prosperovať a prispôbiť sa. To môže podporiť vývoj nových produktov založených na agensoch biologickej kontroly a zabezpečiť pridanú hodnotu uvedených agensov v oblasti ochrany plodín vrátane kontroly karanténnych a regulovaných škodcov. V tomto zmysle môže Únia využívať harmonizovaný prístup, ktorý sa uplatňuje na posudzovanie makroorganizmov, ktoré majú pôsobiť ako agensy biologickej kontroly pri ochrane plodín, a na ich uvádzanie na trh, čím sa znižujú možné riziká spojené s introdukciou živých druhov do životného prostredia a podporuje udržateľný rast tejto formy ochrany rastlín, pričom sa podporuje výskum, inovácia a investície. Harmonizovaný prístup by však mal byť vhodný na daný účel a mal by sa zameriavať na cieľ, ktorým je vytvoriť príležitosti na to, aby poľnohospodári mohli používať agensy biologickej ochrany, a to pri súčasnom zachovaní vysokých noriem bezpečnosti a hygieny, takže by sa nemali vytvárať žiadne ďalšie prekážky vstupu na trh, ktoré neprispievajú k bezpečnosti ľudí alebo životného prostredia.
8. Predsedníctvo začalo prostredníctvom členov pracovnej skupiny vedúcich pracovníkov zodpovedných za rastlinolekárske služby prieskum v členských štátoch a výsledky už boli predložené a prerokované na zasadnutí pracovnej skupiny 12. februára 2021. Odpovedali všetky členské štáty. Hlavnými závermi je, že hoci niekoľko členských štátov (18) má zavedené vnútroštátne právne predpisy týkajúce sa agensov biologickej kontroly, existujú značné rozdiely v prístupe. Len 5 členských štátov systematicky podporuje výmenu informácií o žiadostiach o dovoz a o uvoľňovaní agensov biologickej kontroly so susednými krajinami. Väčšina členských štátov odpovedala, že sú za harmonizáciu na úrovni EÚ, pokiaľ ide o kritériá, ktoré sa majú uplatňovať na dovoz alebo uvoľnenie agensov biologickej kontroly vo všeobecnosti (17) alebo len na fytofágové agensy biologickej kontroly (4). Prevažná väčšina členských štátov (18) sa okrem toho domnievala, že v záujme podpory prijatia biologickej ochrany zo strany poľnohospodárov a obmedzenia používania pesticídov je potrebné, aby EÚ vymedzila pojem biologickej ochrany vrátane agensov biologickej kontroly.

9. V tejto súvislosti a v súlade s Medziinštitucionálnou dohodou z 13. apríla 2016 o lepšej tvorbe práva, a najmä s jej odsekom 10 o uplatňovaní článkov 225 a 241 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, predsedníctvo navrhne, aby Rada požiadala Komisiu, aby predložila štúdiu o situácii v Únii a možnostiach dovozu, hodnotenia, produkcie a uvádzania agensov biologickej kontroly na trh v rámci územia Únie a aby v prípade potreby predložila so zreteľom na výsledky štúdie návrh.
10. Vyzývame ministrov, aby sa na zasadnutí Rady pre poľnohospodárstvo a rybárstvo, ktoré sa uskutoční 22. a 23. marca 2021, zúčastnili na diskusii o smerovaní na základe týchto otázok:
- a) *Súhlasíte s tým, že používanie agensov biologickej kontroly by sa malo podporovať a propagovať ako spôsob zníženia používania chemických prípravkov na ochranu rastlín?*
 - b) *Myslíte si, že harmonizácia na úrovni EÚ by mohla byť stimulom na zvýšenie dostupnosti bezpečných agensov biologickej kontroly ako užitočnej alternatívy k chemickým prípravkom na ochranu rastlín?*
-